

Альтернативні засоби комунікації

Викладачі: викладач кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти Соха Наталія Володимирівна, викладач кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти Авраменко Уляна Володимирівна

Кафедра: соціальної педагогіки та спеціальної освіти (факультет СПП ЗНУ, корпус 8, вул. Гоголя, 118, ауд. 219) E-mail кафедри: socialped@ukr.net

E-mail викладача: avramenkospp@gmail.com

Телефон кафедри: (061) 228-76-45

Інші засоби зв'язку з викладачем: Viber, Telegram, Moodle. Номер на сторінці курсу в Moodle

Освітня програма, рівень вищої освіти:	Спеціальна освіта (логопедія) Бакалавр						
Статус дисципліни:	Вибіркова						
Кредити ECTS	4	Навч. рік:	2023-24	Рік навчання	2	Тиждні	т
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів¹	3	Лекційні заняття – 14 Практичні заняття – 14 Самостійна робота – 62			
Вид контролю:	Залік						
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10484&notifieditingon=1						
Консультації: за розкладом на сторінці викладача на сайті ЗНУ; дистанційні – ZOOM, за попередньою домовленістю Запис на консультації через Viber, ел.пошту							

ОПИС КУРСУ

Курс «Альтернативні способи комунікації» пропонується студентам бакалаврату Освітньої програми «Спеціальна освіта» спеціальності 016 «Логопедія», другого року навчання. Курс призначений для формування знань та вмінь студентів з актуальних питань спеціальної освіти. Передбачається ознайомлення студентів із системою альтернативної та додаткової комунікації, їх перевагами та особливостями застосування

Мета викладання курсу «Альтернативні способи комунікації» - ознайомити майбутніх фахівців із системою альтернативної та додаткової комунікації, їх перевагами та особливостями застосування, розвивати креативність, виховувати толерантність, вчити створювати, адаптувати та модифікувати навчальні матеріали із застосуванням принципів універсального дизайну.

Завдання курсу:

- Сформувати у студентів усвідомлене ставлення до інформації та комунікативних систем притаманним людині як біологічній та соціальній істоті.
- Розглянути існуючі засоби та способи альтернативної комунікації для осіб з різними нозологіями;
- Навчити розрізняти та частково застосовувати альтернативну, додаткову та підтримуючу комунікацію в педагогічній діяльності
- Навчити діагностувати потреби клієнта в альтернативній комунікації

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

Формат курсу – очний, заочний, дистанційний: проведення інтерактивних лекцій, практичних занять, занять у форматі тренінгу та консультацій.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможє:

- інтегрувати у власну професійну діяльність «класичні» та інноваційні методи альтернативної комунікації
- проектувати програми засвоєння дитиною та її батьками альтернативного способу комунікації;
- проектувати програми реабілітації дітей, які постраждали від бойових дій;
- працювати у мультидисциплінарній команді з сурдопедагогами, тифлопедагогами, фахівцями з корекції поведінки;
- реалізовувати діагностику потреб дитини в альтернативних засобах комунікації та підбирати найбільш оптимальні їх форми

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних та групових завдань розміщені на платформі
<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10484&notifyeditingon=1>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (max 60 балів):

Поточний контроль здійснюється у ході повсякденної навчальної діяльності студентів: експрес-тестування під час аудиторних занять; термінологічні диктанти; виконання практичних завдань (доповіді; робота в мікрогрупах); усні відповіді; контрольні тестування по закінченню вивчення розділів.

При наявності 35 балів поточного контролю, студент допускається до підсумкового контролю. Якщо студент із поважних причин пропустив заняття, для відпрацювання матеріалу йому пропонується виконання пропущених завдань (теоретичних та практичних), що фіксується у вигляді конспекту та проводиться усне опитування щодо вивчених тем.

Підсумкові контрольні заходи (max 40 балів):

Підсумковий контроль – здійснюється після завершення вивчення курсу: залік.

Практична частина заліку (max 20 балів) Творче завдання передбачає написання тез наукової доповіді пов'язаних з тематикою курсу.

Теоретична частина заліку - підсумкове тестування на платформі Moodle (max 20 балів).

Критерії оцінювання

1-2. Виконання практичного завдання та його презентація на практичному занятті оцінюється у 4 бали (2 бали – за підготовку та 2 бали за презентацію (попередня табл.)).

4 бали отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, виявив творчий підхід до його виконання та представлення; під час презентації виказав глибоку обізнаність щодо теми завдання, розуміння сутності досліджуваної проблеми; виявив навички взаємодії з аудиторією, запропонував питання для групового обговорення.

3 бали отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання; під час презентації виказав розуміння сутності досліджуваної проблеми; запропонував питання для групового обговорення.

2 бали отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово вірно; під час презентації виявив не повну обізнаність щодо теми дослідження, але під час обговорення проблемних питань, виявив певну активність, запропонував шляхи пошуку відповідей

на проблемні запитання, або виконав завдання у повному обсязі, але не брав участі у презентації результатів.

1 бал отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, з порушенням структури доповіді та/або без презентації; під час виконання завдання припускався певних помилок.

0 балів отримує студент, який не виконав завдання або виконав його принципово невірно. У таких випадках студенту надається одна можливість повторного виконання та презентації завдання, але не пізніше наступного практичного заняття. При цьому максимально можлива кількість балів складає 3.

3. Експрес-тестування під час аудиторних занять оцінюється у 2 бали, за умови, що студент виконав правильно більше 75% відсотків тестових завдань. За половину правильних відповідей студент отримує 1 бал. Менше половини правильних відповідей – 0 балів.

4-5. Контрольне тестування після вивчення розділів оцінюється максимально у 10 балів. Кількість балів підраховується згідно з відсотковим коефіцієнтом із розрахунку 100% правильних відповідей – 10 балів.

6. Перевірка письмових завдань самостійної роботи передбачає можливість отримати 10 балів. Для їх отримання студент має виконати та надати на перевірку письмові завдання, що входять до блоку самостійної роботи до початку екзаменаційно-залікової сесії. Критерії оцінювання: 10-9 балів отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, виявив творчий підхід до його виконання; 8-7 балів отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, але стереотипно. 6-5 балів отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово вірно; 4-3 балів отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, з порушенням структури та під час виконання завдання припустився певних помилок; 2-1 балів отримує студент, який виконав завдання номінально, без глибокого осмислення проблеми, творчого підходу; 0 балів отримує студент, який не виконав завдання або виконав його принципово невірно.

7. Залік.

Практична частина заліку Творче завдання передбачає написання тез наукової доповіді пов'язаних з тематикою курсу та їх захист. Максимальна кількість балів – 20

Теоретична частина заліку (тестування) оцінюється у 20 балів. Кількість балів підраховується згідно з відсотковим коефіцієнтом із розрахунку 100% правильних відповідей – 20 балів.

Концепція викладання

Я бачу свою місію як викладача – створити комфортне середовище для вашого навчання. Протягом семестру я очікую від вас постійного зворотного зв'язку (ваши запитання, відгуки, критика та пропозиції сприятимуть удосконаленню курсу. Передбачається, що наш з вами діалог буде здійснюватися під час аудиторних занять та на платформах Moodle або Zoom, а також додатково ви можете використовувати електронну пошту, Viber, (номер на сторінці курсу в Moodle).

Під час листування, особливо на початку навчання, вказуйте номер групи та назву дисципліни. І, звичайно, власне ім'я та прізвище. Ваша робоча адреса електронної пошти має містити ваші справжні прізвище та ім'я. Дана вимога пов'язана з великою кількістю студентів, з якими викладач веде листування протягом семестру.

Якщо у вас виникають складнощі при виконанні завдань, обов'язково дайте мені знати, не чекайте кінця семестру).

У кожного завдання передбачено певний дедлайн. Терміни виконання завдань ви побачите на сторінці курсу в Moodle. Якщо ви не встигаєте з поважних причин – ви маєте попередити мене, і ми з вами домовимось про наступний дедлайн. Але не зволікайте, намагайтеся встигати виконувати завдання вчасно, для попередження виникнення ефекту «снігової кулі»).

При оформленні письмових робіт ви маєте перевірити орфографію та дотримуватись певних вимог щодо оформлення робіт. Означені вимоги ви також знайдете на сторінці курсу в Moodle. При виконанні робіт дотримуйтеся <i>академічної доброчесності</i> (див. стор. 9).
Для успішного навчання, під час аудиторних або віртуальних занять намагайтеся виявляти активність, брати участь в обговоренні проблемних питань; вносьте свої пропозиції та ставте запитання, на які ми спільно знайдемо відповіді!
Під час занять он-лайн мають бути увімкнені екрани. Потурбуйтеся, також, про навушники та мікрофони. Он-лайн заняття проводитимуться на платформі Zoom. Завчасно встановіть означений додаток на ваш пристрій. Бажано використовувати комп'ютер або ноутбук. Посилання на заняття ви будете отримувати на свої електронні адреси.
Деякі завдання передбачають роботу в мікрогрупі. Це може бути від 2 до 5 учасників. Зверніть увагу – склад мікрогруп може бути довільний (за вашим бажанням) та нормований (за призначенням викладача). Під час роботи у мікрогрупі намагайтеся розподіляти обов'язки рівномірно. Доцільно обирати/призначати <i>відповідального</i> за виконання певного завдання. Це дозволить вам навчитись ефективно працювати в команді!
Свої оцінки (бали) ви можете побачити на сторінці курсу в Moodle (на сторінці курсу у вкладці «Цей курс» ви знайдете «Журнал оцінок»). Якщо вам необхідні будуть пояснення – звертайтеся до мене.
Додаткові бали можна отримати за наукову студентську роботу, яка передбачає проведення дослідження у межах тематики курсу та підготовку до публікації у наукових збірках або до участі у конкурсі студентських наукових робіт. Детальніше про наукову роботу можна дізнатися у мене під час консультацій.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FХ	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Усне опитування, термінологічний диктант, експрес-тестування

Робота у мікрогрупах на практичному занятті

Завдання самостійної роботи

Контрольне тестування

Усне опитування, експрес-тестування, термінологічний диктант

практичному заняттіРобота у мікрогрупах на

Завдання самостійної роботи

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1	Усне опитування,	Лекція 2,	5%
	Семінарські виступи, робота з кейсами випадків, групова робота	Практичні 1, 2,	10%
Змістовий модуль 2	Термінологічний диктант,	Лекція 4	5%
	Семінарські виступи, робота з кейсами випадків, групова робота	Практичні 3, 4,	10%
Змістовий модуль 3	Проміжне тестування	Лекція 5	10%
	Семінарські виступи, робота з кейсами випадків, групова робота	Практичні 5, 6	10%
Змістовий модуль 4	Експрес-тестування	Лекція 7	5%
	Семінарські виступи, робота з кейсами випадків, групова робота	Практична 7	5%
Підсумковий контроль (max 40%)			
залік (теоретична частина)			20%
залік (практична частина)			20%
Разом			100%

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	План лекції/Контрольне завдання	Кількість балів (max)
Лекція 1	Вступ. Поняття про комунікаційні коди	Історія альтернативних і додаткових засобів комунікації Перфокарта та двійковий код Азбука Морзе. Морська семафорна азбука. Древньогрецькі маяки. Семафор. Шумерські вогняні сигнали. Мова водолазів та мова груп спеціального військового призначення. Монастирська мова жестів. Офіційні мови жестів Графічний символ в комунікації: літера, склад, слово, ієрогліф, руна, смайл, стікер, інфографіка	-
Практичне заняття 1	Семінарський виступ	Семінарський виступ з питань Лекції 1.	5
Самостійна робота з теми	Перегляд відеоролику	https://youtu.be/JTfTBPHud9w	-
Лекція 2	Фізичні обмеження, які потребують винайдення альтернативних способів комунікації	Усне опитування за тематикою відеоролику для самостійного опрацювання План лекції Порушення слуху; Порушення зору;	5

		Складені порушення сенсорних систем (сліпоглухота) Діти з РАС Діти з мутизмом/селективним мутизмом Діти з невірними порушеннями голосового та/або артикуляційного апарату Інші діагнози, включаючи інтелектуальні порушення	
Практичне заняття 2	Робота в підгрупах, захист колективної таблиці	Складання колективної таблиці Альтернативні методи комунікації для конкретних діагнозів	5
Самостійна робота з теми	Опрацювання наукової літератури в Гугл Академії	Робота з науковими статтями, пошук найсвіжіших публікацій з теми	-
Лекція 3	Альтернативна та додаткова комунікація	Альтернативна та додаткова комунікація. Підтримуюча комунікація Групи користувачів підтримуючої комунікації. Відмінності альтернативної та додаткової комунікації	
Самостійна робота	Розучування жестів на позначення дій	Вчити дієслова жестовою мовою з допомогою відеоролику https://youtu.be/O0B76rm-ta8	
Практичне заняття 3	Семінарський виступ; відпрацювання жестів на позначення дієслів	Питання до семінарського виступу відповідні до переліку питань лекційного заняття 3. Перелік жестів для відпрацювання дієслів жестовою мовою в матеріалах до самостійної роботи	5
Лекція 4	Засоби підтримуючої комунікації	Термінологічний диктант План лекції Комунікація за допомогою жестів. Жести як мануальні знаки. Жестова мова та системи жестів. Метод «комунікації з опорою на жести». Групи жестів. Користувачі системи жестів. Переваги та недоліки системи жестів.	5
Самостійна робота	Роздуми та підготовка до дискусії	Міркування на тему запровадження жестової мови в навчальних закладах для загального вивчення. Підготувати проблемні питання	
Практичне заняття 4	Дискусія	Жестова мова як навчальний предмет для нормотипових дітей: переваги та недоліки	5
Лекція 5	Комунікація за допомогою символів	Графічні, предметні, тактильні символи Орфографічне письмо Альтернативна система навчання комунікації PECS Інформаційно-комунікаційні технології в PECS	
Самостійна робота	Підготовка до розробки пам'ятки	Підготовка до розробки пам'ятки для батьків щодо використання конкретного типу альтернативної комунікації	
Практичне заняття 5	Робота в підгрупах	Розробка пам'ятки для батьків щодо використання конкретного типу альтернативної комунікації	5
Лекція 6	Засоби підтримуючої комунікації	Глобальне читання. Метод навчання комунікації «Макатон». Комунікація за допомогою жестів та комунікативних допоміжних пристроїв.	
Контрольне тестування	Проміжне тестування	Тестування на платформі Moodle на сторінці курсу	10

Практичне заняття 6	Розробка корекційних занять побудованих на методах альтернативної комунікації	Розробка заняття з картками Домана/Розробка заняття з елементами методу навчання «Макатон»	5
Лекція 7	Діагностика потреби у підтримуючій комунікації	Експрес-тестування План лекції Вибір найефективніших засобів комунікації. Основні принципи роботи по запровадженню системи альтернативної комунікації	5
Практичне заняття 7		Обговорення питань практичного заняття. Доповіді за темою: заняття Робота в малих групах. Зустрічі з фахівцями недержавних організацій	5

Наприкінці семестру, під час екзаменаційно-залікової сесії проводиться підсумковий контроль – ЗАЛІК

Рекомендована література

Основна література:

1. Чайка М. С., Усатенко Г. В., Кривоногова О. В. Альтернативна і додаткова комунікація. Допоміжні технології: можливості для розвитку та спілкування : навчально-методичний посібник. Київ : ФОП Усатенко Г. В., 2021. 32 с
2. Єжова Т. Є. Альтернативна комунікація як засіб соціальної реабілітації дітей з обмеженими можливостями життєдіяльності // Збірник «Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами». 2011. №8 (10). С. 73–80.
3. Куценко Т. О. Використання допоміжної альтернативної комунікації при навчанні дітей з розладами аутичного спектра // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови. 2013. Вип. 4 (2). С. 209–218. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ooop_2013_4\(2\)_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ooop_2013_4(2)_26).
4. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / за ред. академіка В. І. Бондаря. Луганськ : Альма-матер, 2003. 436 с.
5. Біла О., Левицька Ю. Підсилення альтернативної комунікації молодших школярів із синдромом дауна з опорою на методику PECS. – 2022. URL: <http://surl.li/pweuw>

Додаткова література

1. Інсульт. Інформація для всіх, кого це стосується / за ред. М. Є. Поліщука. Видання 5-е, переробл. та доповн. Київ : Видавець Д.В. Гуляєв, 2017. 68 с.
2. Кисличенко В. А., Регеда К. В. Використання карток PECS у процесі формування комунікативних умінь та навичок у дітей з раннім дитячим аутизмом. Розвиток наукової думки постіндустріального суспільства: сучасний дискурс. 2022. С. 273. URL: <https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u189/12-20-pb.pdf#page=274>
3. Павленко Т. В. Основні психологічні підходи визначення поняття «комунікація» // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка. Том. ІХ, Загальна психологія. Етнічна психологія. Історична психологія. Київ, 2016. Вип. 9. С. 368–376.

4. Програма розвитку дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку від 3 до 7 років «Віконечко» / за заг. ред. Сак Т. В. Тернопіль : Мандрівець, 2015. 304 с.
5. Усатенко Г. В. Практичні аспекти створення символів альтернативної та додаткової комунікації для відновлення комунікаційних навичок у людей з афазіями. Наукові студії з соціальної та політичної психології. Київ, 2021.
6. Цифрова інклюзія: роль технологій у соціальній інтеграції людей з розладами спектра аутизму і порушеннями мовлення. Пресконференція 26 листопада 2020, Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-preshall/3137936-cifrova-inkluzia-rol-tehnologij-u-socialnij-integracii-ludej-z-rozladami-spektru-autizmu-i-porusennami-movlenna.html>
7. Herskind, A, Greisen, G & Nielsen, JB 2015, Early identification and
8. intervention in cerebral palsy, *Developmental Medicine and Child Neurology*, vol. 57, no. 1, pp. 29–36.
9. Osterling J., Dawson G. Early recognition of children with autism: A study of first birthday home videotapes. *J Autism Dev Disord*. 1994. № 24, P. 247–257.
10. Simon Judge, Pamela Enderby, Sarah Creer, Alexandra John, Provision of powered communication aids in the United Kingdom. July 2017 *Augmentative & Alternative Communication* 33(3):1-7
11. The impact of augmentative and alternative communication intervention on the speech production of individuals with developmental disabilities: A research review. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 49. P. 248–264.

Інформаційні джерела

1. Безкоштовний курс лекцій про АДК на каналі DyvoGra Books в YouTube <https://www.youtube.com/playlist?list=PLNs2uoBeP55hLIT6JSWyh1aq-aOfuMXbm>
2. Безкоштовні піктограми соціального підприємства «ДивоГра» <http://www.dyvogra.com/uk/download-for-free/>
3. Портал Autism.ua <https://autism.ua/>
4. Портал інклюзивно-ресурсних центрів <https://ircenter.gov.ua/>
5. Програма Асоціації Child.ua <https://child.ua/>
6. Раннє втручання в Україні <http://rvua.com.ua/>
7. Спільнота у Facebook <https://www.facebook.com/groups/AAC.UA>
8. Фонд «Дитина з майбутнім» <https://cwf.com.ua/>

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. У разі наявності поважної причини для

---

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

пропуску заняття або невиконання завдань у встановлений термін, передбачається відпрацювання студентом пропущеного матеріалу протягом наступних двох тижнів, або за домовленістю з викладачем.

За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Усі учасники навчального процесу дотримуються академічної доброчесності. Під час виконання письмових видів робіт або під час підготовки виступів, які передбачають самостійне опрацювання літературних та інших джерел плагіат не допускається. Використання всіх теоретичних матеріалів передбачає обов'язкове посилання на офіційне джерело (автора). Виявлення плагіату стає підставою для незарахування виконаної роботи.

Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, вимкніть на беззвучний режим свої мобільні телефони та не користуйтеся ними під час занять. Мобільні телефони відволікають викладача та ваших колег. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем).

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем. Адреси типу **user123@gmail.com** *не приймаються!*

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2020-2021 н. р. (https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методiku проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yvcds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yvfw9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvasik54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocnu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>